

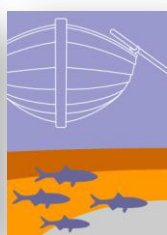

Förslag till lokala miljömål för Nacka

2014-02-21

Reviderad 2014-05-07

2012/156-003

Innehållsförteckning

A.	Bakgrund	3
B.	Nackas huvudmål	5
C.	Huvudmål och miljömål med etappmål för Nacka	8
	(1) Begränsad klimatpåverkan.....	8
	(2) Frisk luft	9
	(3) Giftfri miljö	11
	(4) Levande sjöar, vattendrag och hav i balans	13
	(5) God bebyggd miljö.....	16
	(6) Ett rikt växt- och djurliv	20
D.	Organisation, genomförande och uppföljning.....	22

A. Bakgrund

Bakgrund

I majoritetsprogrammet för 2010-2014 står att: "Lokala miljömål, kopplade till dels de 16 nationella miljömålen, dels de kommande regionala miljömålen, ska tas fram i samarbete med övriga kommuner i regionen samt Länsstyrelsen."

Riksdagen har tagit beslut om svenska miljömål med inriktningen att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de flesta av de stora miljöproblemen är lösta. Förväntningarna på kommunernas deltagande i arbetet är stora, målen är därför både en utmaning och inbjudan ifrån nationell nivå.

Kommunerna är mycket viktiga i arbetet för att nå miljömålen. Genom att översätta nationella och regionala miljömål till lokala mål och åtgärder blir miljömålen verksamma redskap i den lokala politiken. Med sitt ansvar för lokal utveckling och en god livsmiljö har kommunerna stora möjligheter att styra utvecklingen genom fysisk planering av mark, vatten och bebyggd miljö.

Lokalt miljösamarbete

Det kommunala miljömålsarbetet är generellt sett omfattande i och med att de flesta kommuner idag arbetar med egna miljömål. Kommunerna samarbetar också vanligtvis med sina respektive länsstyrelser i arbetet med miljömålen. Samverkan sker också med organisationer, lokalt näringsliv och regionala samverkansorgan.

I enlighet med majoritetsprogrammets intentioner har utgångspunkten varit att ansluta sig till Länsstyrelsens regionala prioritering av sex utav de 16 nationella miljömålen, vilka föreslås vara av även Nackas huvudmål. Dock har vi gjort en viss lokal modifiering vad gäller de vattenrelaterade målen. Detta eftersom det under arbetets gång framgått från möten med folkvalda, föreningar och allmänhet att det regionala urvalet av mål inte helt fångar Nackas kust- och sjörika situation och målprioriteringar. Därmed har vi lagt till ytterligare ett lokalt huvudmål: "Levande sjöar, vattendrag och hav i balans" (som är en kombination av tre av de nationella miljömålen avseende vatten, våtmarker och övergödning) och på så sätt hoppas finna den rätta balansen mellan regional måljämförbarhet och de mer specifika "nackaförutsättningarna".

De nationella miljömålen behöver dock förtydligas i form av uppställda miljömål för Nacka med tillhörande etappmål för att kunna bli relevanta på lokal nivå (dvs. tidssatta, mätbara och uppföljningsbara).

Arbete i olika former

Formerna för arbetet med miljömålen varierar bland landets kommuner varierar, men många har infört miljöledningssystem, miljöbokslut, gröna nyckeltal och samordning med olika former av miljöplaner och översiktsplaner.

Ofta kan kommuner integrera arbetet med miljömålen i andra processer som har stor betydelse för miljön: Miljömålen kan exempelvis ingå i kommunernas infrastrukturplanering och utveckling av trafiksystem, utveckling och bevarande av grönområden, energi- och vattenförsörjning, fastighets- och bostadsutveckling eller skydd och vård av vårt kulturarv. Andra användbara verktyg är att arbeta med miljömålsstyrd tillsyn enligt Miljöbalken (till exempel för kemiska produkter och enskilda avloppsanläggningar) och att ställa miljökrav i upphandlingar. Skola och förskola är i sammanhanget viktiga för att få barn och ungdomar intresserade av miljöfrågorna. Kommunerna är också själva stora arbetsgivare och utbildning av egna anställda kan därför ha stor betydelse för att miljömålen ska nås.

Genom att nu ta fram egna lokala, åtgärdskopplade miljömål kommer Nacka kommun att ansluta sig till dessa tankegångar – och ge sitt bidrag till att försöka lösa vårt samhälles stora miljöproblem.

B. Nackas huvudmål

(1) Begränsad klimatpåverkan

Nacka ska bidra till att minska den globala klimatpåverkan genom att sänka sina direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser. Nackas egen klimatsårbarhet ska minska.

(2) Frisk luft

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

(3) Giftfri miljö

Nacka ska vara så giftfritt att inte människor eller miljö påverkas negativt.

(4) Levande sjöar, vattendrag och hav i balans

Sjöars och vattendrags biologiska, ekologiska, sociala och kulturhistoriska värden ska bevaras. Kust och farvatten i Nacka ska ha goda förutsättningar för rik biologisk mångfald och ha god tillgänglighet för rekreation.

(5) God bebyggd miljö

Den bebyggda miljön i Nacka ska bidra till en god livsmiljö där resurser nyttjas på ett hållbart sätt.

(6) Ett rikt växt- och djurliv

Nacka ska ha ett attraktivt och varierat landskap med en bevarad mångfald av djur och växter.

Översiktlig nulägesbeskrivning:

(1) Begränsad klimatpåverkan

- *Kunskapsunderlag:*

Relativt bra, dels tack vare utredningsarbetet från WSP angående ”Nacka kommuns klimatpåverkan av växthusgaser” som väntas ge ytterligare kunskapsunderlag, dels framöver när Nackas klimatprogram blir färdigställt.

- *Miljömålstatus:*

För att nå målet krävs kraftigt minskade utsläpp av växthusgaser. Energiproduktionen och vägtrafiken är de största utsläppskällorna i länet sett från ett produktionsperspektiv. Dock står hushållens privata konsumtion inom kategorier som flygresor, boende och matproduktion proportionerligt för en mångdubbelt större andel av Nackas totala klimatpåverkan. Energisektorns utsläpp tenderar att minska medan utsläppen från vägtrafiken ökar. Att nå målet samtidigt som Nacka växer är en stor utmaning.

(2) Frisk luft

- *Kunskapsunderlag:*

Bra, tack vare löpande data från Stockholm och Uppsala Läns Luftvårdsförbunds mätningar och modelleringar.

- *Miljömålstatus:*

Inga miljökvalitetsnormer överskrids i Nacka, dvs. där personer stadigvarande vistas. Utvecklingen är positiv, eftersom trenden för partiklar (PM 10 och PM 2,5) är positiv, trenden för kvävedioxid förväntas bli positiv när nästa generations fordon kommer medan trenden för marknära ozon i stadsmiljö är oförändrad.

(3) Giftfri miljö

- *Kunskapsunderlag:*

Dåligt när det gäller data om gifter i material och byggprocess. Relativt bra avseende MIFO-objekt (förorenad mark).

- *Miljömålstatus:*

Nacka och länet står inför utmaningar, bland annat ökad belastning av kemikalier i vattenmiljön. Regionen är särskilt belastad till följd av den stora befolkningstätheten, tillväxttakten, hög konsumtion, transporter, ökande avfallshantering och förbränning, samt länets långa industrihistoria, vilket även Nacka delar. (Vad gäller etappmål om inköp av ekologiska livsmedel så utgörs för närvarande 15 % av livsmedelskostnaden för Sveriges skolkök av ekologiska livsmedel). Regeringen fastställde 2006 ett nationellt inriktningsmål om att 25 % av alla livsmedelsinköp inom offentlig sektor skulle bestå av ekologiska livsmedel. Målet för inköpsprocessen i Nacka kommun är redan nu satt till 50 % miljömärkta varor för 2014. År 2013 uppnåddes 18 %.)

(4) Levande sjöar, vattendrag och hav i balans

- *Kunskapsunderlag:*

Relativt bra, mycket tack vare Nackas eget miljöövervakningsprogram av våra sjöar och kustvatten samt Vattenmyndighetens klassningsarbete.

- *Miljömålstatus:*

Dåligt vad gäller kustvatten, allt kustvatten är övergött och påverkat av kemiska ämnen. Insjöarna har måttlig ekologisk status. 14 av 25 sjöar som provtas uppnår dock ”god ekologisk status” (övrige är alltför övergödda). Endast två av nio vattenförekomster i kommunen är klassade såsom ha ”ej god kemisk status”.

Generellt innebär en ökande befolkning växande avloppsvolymer, ökad biltrafik, konsumtion och ökat antal fritidsbåtar. Klimatförändringar i form av skyfall och översvämningar riskerar att förvärra situationen. Ytterligare kapacitet förstörs om mark hårdgörs i samband med exploatering.

I Nacka har bräddmängderna av orenat avloppsvatten ut till sjöar och vattendrag varit förhållandevis små (0,005-0,06 %). Fram till 2030 beräknas ca 2 200 fastigheter anslutas till kommunalt VA i Nacka kommun.

(5) God bebyggd miljö

- *Kunskapsunderlag:*

Bristfälligt, men har god potential att förbättras.

- *Miljömålstatus:*

Varierande, befolkningstillväxten medför ett stort behov av bostäder. En utmaning är att bygga den täta, tillgängliga och hälsosamma staden med frisk luft, god inom- och utomhusmiljö och grönområden. Stor förtätningspotential väntas ske i samband med tunnelbanans förlängning till Nacka. Andelen cykelresor utav totala andelen personresor är i Nacka 5 % (Stockholm 5 % Malmö 15 %). Avseende kollektivtrafiken låg Nacka 2003 på 0,69 ”påstigningar med kollektivtrafik per boende”, 2012: 0,71 påstigningar. Innebär en reell ökning om 2,9 % på tio år.

Kommunen följer upp alla stadsbyggnadsprojekt från 2013 inom ramen för riktlinjerna för hållbart byggande. Genom att följa upp vilka målområden och åtgärder man planerar för kommer vi få bättre kontroll på hållbart byggande i våra projekt.

(6) Ett rikt växt- och djurliv

- *Kunskapsunderlag:*

Varierande, rätt bra vad gäller generell inventering och kartering av naturområden men inte vad avser indikatorerna.

- *Miljömålstatus:*

En långsam men kontinuerlig förlust av biologisk mångfald pågår i länet och även i Nacka. Det beror bland annat på den fragmentering av grönstrukturen som pågår, till följd av en hög exploateringstakt. Fler åtgärder krävs inom skydd, skötsel och fysisk planering, för att bygga in och inte bort biologisk mångfald.

C. Huvudmål och miljömål med etappmål för Nacka

(I) Begränsad klimatpåverkan

Nacka ska bidra till att minska den globala klimatpåverkan genom att sänka sina direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser. Nackas egen klimatsårbarhet ska minska.

Miljömål för Nacka:

1.1 Minskad klimatpåverkan.

[Precisering av målet kommer att ske under 2014, inom kommande projekt att ta fram ett klimatprogram för Nacka.]

Ansvarig: Kommunstyrelsen

1.2 Minskad klimatsårbarhet för Nacka.

[Precisering av målet kommer att ske under 2014, i samband med kommande projekt att ta fram ett klimatprogram för Nacka.]

Ansvarig: Kommunstyrelsen

Etappmål:

- *Ett klimatanpassningsprogram ska tas fram senast år 2016.*

(2) Frisk luft

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Miljömål för Nacka:

2.1 *Lägre halter av partiklar i luften*

Halterna av mycket små partiklar ska inte överskrida lågrisknivåer för cancer eller riktvärden för skydd mot sjukdomar eller påverkan på växter, djur, material och kulturföremål. Riktvärdena sätts med hänsyn till känsliga grupper.

Ansvarig: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Etappmål:

- Årsmedelvärde för partiklar ($PM_{2,5}$) vid boendemiljöer ska underskrida 10 mikrogram per kubikmeter luft, beräknat som ett årsmedelvärde, senast år 2020.
- Årsmedelvärde för partiklar (PM_{10}) vid boendemiljöer ska underskrida 15 mikrogram per kubikmeter luft, beräknat som ett årsmedelvärde, senast år 2020.

Indikatorer:

- Årsmedelvärde för partiklar ($PM_{2,5}$) samt (PM_{10}) vid boendemiljöer.

2.2 *Lägre halter av kvävedioxid i luften*

Halterna av kvävedioxid ska inte överskrida lågrisknivåer för cancer eller riktvärden för skydd mot sjukdomar eller påverkan på växter, djur, material och kulturföremål. Riktvärdena sätts med hänsyn till känsliga grupper.

Ansvarig: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Etappmål:

- Årsmedelvärdet för kvävedioxid (NO_2) vid boendemiljöer ska underskrida 20 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde, senast år 2020.

Indikatorer:

- Årsmedelvärdet för kvävedioxid (NO_2) vid boendemiljöer

2.3 *Minskade utsläpp av flyktiga organiska kolväten*

Halterna av flyktiga organiska kolväten (VOC) ska inte överskrida lågrisknivåer för cancer eller riktvärden för skydd mot sjukdomar eller påverkan på växter, djur, material och kulturföremål. Riktvärdena sätts med hänsyn till känsliga grupper.

Ansvarig: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Etappmål:

- Årsmedelvärdet för bensen vid boendemiljöer ska underskrida 1 mikrogram per kubikmeter luft, beräknat som ett årsmedelvärde senast år 2020.

Indikatorer:

- Årsmedelvärdet för bensen vid boendemiljöer

(3) Giftfri miljö

Nacka ska vara så giftfritt att inte människor eller miljö påverkas negativt.

Miljömål för Nacka:

3.1 *Minskade gifter i barns vardag*

Innehållet av miljö- och hälsofarliga ämnen i upphandlade varor ska minska. Miljöstyrningsrådets upphandlingskriterier ska vara vägledande när sådana finns, alternativt ska varorna uppfylla motsvarande kriterier som för Svanen, Bra Miljöval eller EU Ecolabel.

Utfasningsämnen ska inte användas eller släppas ut i Nacka.
Riskminskningsämnen ska övervägas att bytas ut eller minska riskerna vid hanteringen.

Utfasningsämnen är ämnen med särskilt farliga egenskaper. De kan bland annat vara cancerframkallande, hormonstörande eller ämnen som kan minska fertiliteten. Riskminskningsämnen är en annan ämnesgrupp med farliga egenskaper, inte lika allvarliga som utfasningsämnen, men ändå tillräckligt farliga för att motivera åtgärder.

Ansvarig: Kommunstyrelsen, Miljö- och stadsbyggnadsnämnden och Utbildningsnämnden

Etappmål:

- *Vid upphandling av måltider och/eller måltidsverksamhet till förskola och skolor för unga ställs krav på att minst 25 % av inköpsvärdet ska utgöras av ekologiska livsmedel till år 2017, enligt Miljöstyrningsrådets kravkategori "MSR avancerad nivå".*
- *Vid kommunal upphandling av varor ska andelen av inköpsvärdet som uppfyller Miljöstyrningsrådets kravkategori "MSR avancerad nivå" vara minst 25 % procent till år 2017. Alternativt att varorna uppfyller motsvarande kravnivå enligt Svanen, Bra Miljöval eller EU Ecolabel.*
- *Senast år 2015 ska Miljö- och stadsbyggnadsnämnden prioritera kemikalieanvändningen i sin tillsyn.*
- *På varje förskola i kommunen ska det senast år 2017 finnas personal som har kännedom och kunskap om miljögifter och kemikalierisker utifrån kemikalielagstiftningen.*
- *På varje förskola i kommunen ska det senast år 2020 finnas produktokumentation över all pedagogisk utrustning.*
- *Andelen bygg-, nybyggnations- eller genomgripande ROT-projekt i kommunal regi som uppfyller Fastighetsprocessens specificerade miljökrav (inkl. vitesmöjlighet eller bonusmöjlighet) ska vara 75 % 2016, 95 % år 2020.*

Indikatorer:

- *Andel av totala inköpsvärdet av måltider och/ eller måltidsverksamhet till förskola och skolor för unga som utgörs av ekologiska livsmedel, enligt Miljöstyrningsrådets kravkategori "MSR avancerad nivå".*
- *Andel av varornas inköpsvärde som uppfyller Miljöstyrningsrådets kravkategori "MSR avancerad nivå", alternativt motsvarande kravnivå enligt Svanen, Bra Miljöval eller EU Ecolabel.*
- *Andel förskolor som har personal som har kännedom om miljögifter och kemikalierisker utifrån kemikalielagstiftningen.*
- *Andel förskolor som har produktfaktablad/ innehållsdeklarering över all pedagogisk utrustning.*
- *Andelen bygg-, nybyggnations- eller genomgripande ROT-projekt i kommunal regi utav det totala antalet projekt, som uppfyller Fastighetsprocessens specificerade miljökrav.*

3.2 Inga skadliga utsläpp från förorenade områden

Förorenade områden i Nacka ska inte orsaka skada på människors hälsa eller miljö.

| Ansvarig: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden och Kommunstyrelsen

Etappmål:

- *Övergripande strategi för efterbehandling av förorenad mark i Nacka ska finnas senast år 2016.*
- *Nacka kommun ska ha kartlagt föroreningsskador på kommunal mark senast år 2017.*
- *För de tio mest förorenade områdena ska ansvarsutredningar göras. (Dvs. för områden som bedöms vara av riskklass 1 eller 2, enligt Naturvårdsverkets definition.) Ansvarig ska ha uppmanats undersöka den förorenade marken och förelagts åtgärda föroreningsskadan senast år 2020.*

Indikatorer:

- *Andel yta av den kommunala marken som har kartlagts m a p föroreningsskador.*
- *Antal genomförda ansvarsutredningar.*

(4) Levande sjöar, vattendrag och hav i balans

Sjöars och vattendrags biologiska, ekologiska, sociala och kulturhistoriska värden ska bevaras. Kust och farvatten i Nacka ska ha goda förutsättningar för rik biologisk mångfald.

Miljömål för Nacka:

4.1 *Livskraftiga ekosystem i sjöar, våtmarker, vattendrag och längs kust*

Sjöar, våtmarker och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras.

Ansvarig: Tekniska nämnden, Naturreservatsnämnden och Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Etappmål:

- *Statusen för sjöar, våtmarker och vattendrag får inte försämrats och alla ska senast år 2021 ha uppnått minst god ekologisk status eller potential samt god kemisk status i enlighet med Vattendirektivet.*

Indikatorer:

- *Andel sjöar utav kommunens referenssjöar med ökade halter av fosfater.*
- *Mängd bräddat avloppsvatten, beräknat som rullande 10-års medelvärde.*
- *Halter av TBT (tributyltennföreningar från båtbottnsfärger) samt tenn i vattnet.*

4.2 Skydd av marina områden

Viktiga naturliga lek- och uppväxtmiljöer för fisk ska skyddas.

Ansvarig: Naturreservatsnämnden, Tekniska nämnden och Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Etappmål:

- *Andel vattenområden inom naturreservat i kustområdet som har marina värden ska öka. En avstämning ska göras år 2020.*

Indikatorer:

- *Andel vattenområden inom naturreservat i kustområdet som har marina värden, utav totala antalet vattenområden i naturreservat.*

4.3 Minskad påverkan från båtlivet

Påverkan från båtlivet ska inte ge bestående negativa effekter på växt- och djurliv i Nacka.

Ansvarig: Tekniska nämnden och Kommunstyrelsen

Etappmål:

- *Antal försäljningsställen av alkylatbensin ska öka före år 2018.*
- *Andelen båtclubbar som har anordning för miljövänlig rengöring av båtbottnar ska öka med minst 20 % före år 2017.*
- *Nackas båtclubbar ska årligen informeras om verksamhetens miljöpåverkan.*
- *Andelen båtclubbar som har avtal med eller har mottagningsstation för avloppsvatten ska öka med minst 25 % före år 2018.*

Indikatorer:

- *Antal försäljningsställen av alkylatbensin.*
- *Andel båtklubbar i Nacka som har spolplattor och/eller anläggning med motsvarande effekt som båtborsttvättar.*
- *Andel båtklubbar som har sugtömning.*

4.4 Minskade fosfor- och kväveutsläpp till vatten

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten i Nacka.

Andelen enskilda avlopp som ska anslutas till kommunalt VA ska följa Nacka kommuns VA-plan. Fram till 2030 beräknas ca 2 200 fastigheter anslutas till kommunalt VA i Nacka kommun.

| Ansvarig: Tekniska nämnden och Kommunstyrelsen

Etappmål:

- *Fr.o.m. 2015 ska minst 50 fastigheter per år anslutas till kommunalt VA. Målet avser fastigheter inom Nackas förnyelseområden som har enskilda avlopp*
- *Minst två kommunala pumpstationer för avloppsvatten ska upprustas per år.*

Indikatorer:

- *Andel fastigheter inom förnyelseområdena som ansluts till kommunalt VA.*
- *Antal upprustade kommunala pumpstationer för avloppsvatten per år.*
- *Antal bräddningar (utsläpp av orenat avloppsvatten) per år.*

(5) God bebyggd miljö

Den bebyggda miljön i Nacka ska bidra till en god livsmiljö där resurser nyttjas på ett hållbart sätt.

Miljömål för Nacka:

5.1 *Miljöanpassad bebyggelsestruktur*

Bebyggelse, grönområden och andra offentliga platser samt transporter ska samverka till en ekologisk- och resurseffektiv stadsstruktur. Infrastrukturen ska främja miljövänliga, säkra, bekväma och tidseffektiva transportmedel. Kollektivtrafiksystem ska vara miljöanpassade, energieffektiva och tillgängliga och det ska finnas attraktiva, säkra och effektiva gång- och cykelvägar.

Ansvarig: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Etappmål:

- *Andelen av alla resor i högt trafik som sker med cykel ska vara minst 10 % år till år 2020 och minst 20 % till år 2030.*
- *Andelen resor med kollektivtrafik ska öka med 5 % till år 2020.*
- *Andel GC-vägar som klassats som "trygga, tillgängliga och lättorienterade" utav totala beståndet ska öka. En avstämning ska göras år 2020.*
- *Alla start-pm ska innehålla kommunens "Riktlinjer för hållbart byggande". Riktlinjerna ska följas upp i varje skede i stadsbyggnadsprocessen.*

Indikatorer:

- *Andel privatregistrerade miljöbilar utav totala antalet privatregistrerade bilar i kommunen.*
- *Andel boende inom 400 m till närmsta kollektivtrafikhållplats med god turtäthet utav totala invånartalet.*
- *Andel påstigande för kollektivtrafik utav totala invånartalet.*
- *Andelen av alla resor i högt trafik som sker med cykel.*
- *Antal km cykelväg per invånare.*
- *Andel GC-vägar som klassats som trygga utav totala beståndet.*
- *Andel start-pm och planhandlingar som innehåller "Riktlinjer för hållbart byggande".*

5.2 *Minskade avfallsmängder och ökad resurshållning*

Mängden hushållsavfall per invånare ska minska och resurserna i avfallet ska tas tillvara i så hög grad som möjligt, samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras. Avfallshanteringen inklusive omhändertagande av källsorteringsfraktioner ska finnas beskrivna i detaljplanehandlingar. Vid nybyggnation planeras för en väl fungerande och trafiksäker avfallshantering samt en effektiv markanvändning.

Ansvarig: Tekniska nämnden och Miljö- och Stadsbyggnadsnämnden

Etappmål:

- *Senast år 2018 ska minst 50 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker samlas in och sorteras ut för biologisk behandling, inklusive hemkompostering.*
- *Mängden hushållsavfall per invånare år 2025 ska vara lägre jämfört med år 2015.*
- *Andelen farligt avfall som felsorteras ska minska.*
- *I alla detaljplaner ska avfallshanteringen tydligt redovisas.*
- *Senast år 2015 ska en informativ webbplats finnas som vägleder medborgarna i att minska sina avfallsmängder.*
- *Senast år 2017 ska 50 % mer av grovavfallet (inklusive elavfallet) materialåtervinnas, jämfört med år 2012.*

Indikatorer:

- *Andel matavfall från hushåll, restauranger, storkök och butiker.*
- *Mängden hushållsavfall per invånare.*
- *Andelen hushåll i Nacka som sorterar ut farligt avfall.*

5.3 *Minskad energianvändning*

Energianvändningen och utsläppen av växthusgaser i bebyggelsesektorn ska minskas i enlighet med målen i den regionala utvecklingsplanen. Byggnader ska därför utformas och utrustas på ett sådant sätt att en hållbar livsstil underlättas.

Ansvarig: Kommunstyrelsen

Etappmål:

- *Andelen bygg-, nybyggnations- eller genomgripande ROT-projekt i kommunal regi som uppfyller Fastighetsprocessens specificerade miljökrav (inkl. vitesmöjlighet eller bonusmöjlighet) ska vara 75 % 2016, 95 % år 2020.*
- *Förstärkt energirådgivning i kommunen ska finnas senast 2015.*
- *Andel nyexploateringsprojekt som förbinder sig till Nackas hållbarhetsriktlinjer inom energiområdet ska öka med 10 % per år.*
- *Senast år 2020 ska energianvändningen i snitt per kvm för Nacka kommuns fastighetsbestånd uppgå till max 140 kWh/kvm Atemp.*

[Ytterligare precisering av målet kommer ske under 2014, inom kommande projekt att ta fram ett klimatprogram för Nacka.]

Indikatorer:

- *Andelen bygg-, nybyggnations- eller genomgripande ROT-projekt i kommunal regi utav totalen, som uppfyller Fastighetsprocessens specificerade miljökrav.*
- *Andel nyexploateringsprojekt utav totalen som förbinder sig till Nackas hållbarhetsriktlinjer inom energiområdet.*
- *Energianvändningen i snitt per kvm för Nacka kommuns fastighetsbestånd.*

5.4 **God inomhusmiljö**

Individens exponering för skadlig strålning hemma, i arbetslivet och i övriga miljön begränsas så långt det är rimligt möjligt.

Ansvarig: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Etappmål:

- *Radonhalten i alla förskolor och skolor i Nacka har senast år 2017 lägre än 200 Becquerel per kubikmeter luft, beräknat som årsmedelvärde.*
- *Radonhalten i alla bostadslägenheter i Nacka har senast år 2025 lägre än 200 Becquerel per kubikmeter luft, beräknat som årsmedelvärde.*

Indikatorer:

- *Andel bostäder, förskolor och skolor utav totala beståndet med lägre än 200 Bequerel per kubikmeter och år.*
- *Andel ventilationssystem med godkänd obligatorisk ventilationskontroll (ovk) i skolor, förskolor, vård- och omsorgsboenden samt bostäder*

5.5 God ljudmiljö

För att uppleva ostördhet och få möjlighet till återhämtning bör människor ha tillgång till bostadsnära utemiljöer utan störande buller. Vid nyexploatering och förtätning ska de riktvärden för buller från trafik som riksdagen beslutat tillämpas vara utgångspunkt.

Ansvarig: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden och Utbildningsnämnden

Etappmål:

- *Minst 60 % av kommunens grannskapsparker* har senast år 2025 nivåer om högst 55 dBA ekvivalentnivå på större delen av parkytan.*
- *Minst 95 procent av stadens förskolor och grundskolor har senast år 2025 tillgång till lektyta med högst 55 dBA ekvivalentnivå.*
- *Samtliga förskolor och skolor i Nacka ska ha ett fullgott egenkontrollprogram senast år 2015.*
- *Samtliga förskolor ska uppfylla krav på god inomhusljudmiljö (45 dB maximal nivå) senast år 2020.*

Indikatorer:

- *Andel bostäder och skolor utav totala beståndet med < 55 dBA ekvivalentnivå vid utsatt fasad.*
- *Andel sömnstörda av trafikbuller.*
- *Andel yta med ≤ 55 dBA utav alla grannskapsparker (dvs. de grönytor som är 1-5 ha och ligger högst 200 m från bostadsområden).*
- *Andel nyproducerade bostäder där MSN tillåtit avsteg från Riksdagens riktvärden för buller (över 55 dB(A) ekvivalent, 70 dB(A) maxnivå) i förhållande till totalt antal nyproducerade bostäder.*
- *Andel förskolor och skolor i Nacka som har ett fullgott egenkontrollprogram.*
- *Andel förskolor som uppfyller krav på inomhusljudmiljö.*

* För mer detaljerade definitioner av park- och grönområdesbegrepp och definitioner, se Nacka kommuns Grönstrukturprogram, sid. 21-22,

(6) Ett rikt växt- och djurliv

Nacka ska ha ett attraktivt och varierat landskap med en bevarad mångfald av djur och växter.

Miljömål för Nacka:

6.1 Varierat landskap med en hög grad av biologisk mångfald, ekosystemtjänster och rekreativa kvaliteter.

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation.

Ansvarig: Tekniska nämnden, Miljö- och stadsbyggnadsnämnden och Naturreservatsnämnden

Etappmål:

- Andelen yta som sköts eller skapas för att gynna den biologiska mångfalden ska öka med minst 20 % till 2020. Det gäller exempelvis inom parkmark, naturmark längs infrastruktur, i naturreservat, längs sjöar och vattendrag.
- Nya spridningsöar i kritiska korridorer i grönsstrukturen ska skapas innan 2020.
- Öka betestryck eller slätter på ängs- och hagmarker samt skogsbete med minst 20 % till 2020.
- 10 % av dagens andel av kommunal naturmark ska omvandlas till skött ängsmark senast 2020.
- Senast 2016 ska en metodik för ekosystemtjänster vara utarbetad och tillämpas i planering och exploatering.

Indikatorer:

- Andelen yta som sköts eller skapas för att gynna den biologiska mångfalden utav den totala arealen grönområden (dvs. ej enbart naturreservatens areal).
- Areal mark per år där friställnings- och förnygringsåtgärder genomförts avseende ädellövträd.
- Andel markareal av kommunal mark med bete eller slätterverksamhet.
- Andel av tidigare klippta gräsmattor på kommunal mark som omvandlats till ängsmark.
- Ianspråktagen markareal per år till byggnads- och infrastrukturexploatering, av särskild betydelse för den biologiska mångfalden.
- Antal naturligt förekommande arter bland ett urval artgrupper. (Exempelvis kärnväxter, fåglar, fjärilar.)

6.2 *Tillgång och tillgänglighet till parker och natur ska vara god i alla kommundelar, nära bostäder och förskolor.*

Nackaborna ska ha tillgång till attraktiva natur- och kulturmiljöer med ett varierat växt- och djurliv inom kortare promenadavstånd från bostad och förskola. En ökad tillgång till grönområden i vardagen innebär en bättre folkhälsa.

Ansvarig: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Etappmål:

- *Andel boende samt andel förskolebarn som har högst 300 meters gångavstånd till park eller grönområde ska öka med minst 20 % till 2025.*
- *Andel boende samt andel förskolebarn som har högst 3 kilometer till strövområde/ natur ska öka med minst 20 % till 2025.*

Indikatorer:

- *Antal procent boende samt förskolebarn som har 300 meters gångavstånd till park- eller grönområde. (Minimikrav är en storlek om minst 0,3 – 0,6 ha.)*
- *Antal procent boende samt förskolebarn som har 3 kilometer till strövområde/ natur.*

D. Organisation, genomförande och uppföljning

Huvudansvaret för måluppfyllnad för respektive miljömål och etappmål föreslås ligga hos utsedda nämnder och styrelser. På så sätt underlättas möjligheten till ett ökat egenansvar och engagemang i aktiviteterna för respektive verksamhet att nå sina mål. Många av målen ligger inom nämndernas ansvarsområden. En del av målen innebär ett utökat ansvar. Nämnd eller styrelse med utpekat ansvar för ett miljömål för Nacka ska i sin verksamhetsplanering formulera konkreta åtgärder för att närma sig måluppfyllnad. I ansvaret ingår att i den grad det behövs samverka med övriga berörda nämnder, styrelser och verksamheter.

När inte annat anges är 2014 basår för uppföljningen av etappmålen. Respektive ansvarig nämnd eller styrelse är ansvarig för uppföljning av miljömålen för Nacka och etappmål för avrapportering till kommunstyrelsen i samband med hållbarhetsboksluten och i det vanliga bokslutsarbetet.

Det är viktigt för kommunens styrning och ledning att arbetet och uppföljningen av miljömålen inordnas i det samlade arbetet med mål och budget. På sikt kan en del av de lokala miljömålen kopplas till Nacka kommuns strategiska mål och nyckeltal.

Genomförande

Genom att sprida ansvaret till nämnderna möjliggörs att miljömålsarbetet blir så realistiskt och verksamhetsanknutet som möjligt, samtidigt som respektive nämnd och enhet får ett ökat egenansvar och engagemang i aktiviteterna att nå sina mål. Till deras hjälp finns också ett antal förslagna målindikatorer. Somliga av de förslagna målindikatorerna kan behöva diskuteras och preciseras ytterligare tillsammans med berörda nämnder, styrelser och verksamheter, för att säkra att resurser finns att mäta (i de fall färdiga statistikdata inte redan finns att tillgå).

I det fortsatta arbetet är det viktigt att bedöma kostnaderna för att nå de olika målnivåerna. I samband med de årliga mål- och budgetprocesserna får det prövas vilka insatser som kan genomföras på kortare och längre sikt.

Till de antagna miljömålen ska det kopplas ett åtgärdsprogram. Arbetet med att konkretisera hur vilka åtgärder som ska vidtas för att närma sig miljömålen ska påbörjas under hösten 2014. Arbetet ska precis som målarbetet koordineras av miljöenheten men i nära samarbete med SLK och alla berörda nämnder och styrelser. Ett samlat åtgärdsprogram bedöms kunna vara klart för antagande hösten 2015.

Det är viktigt att följa upp att arbetet med miljömålen kommit igång, och med anledning av att det är första gången ett miljömålsprogram tas fram i Nacka så bör en samlad genomgång och uppföljning göras 2017. Då finns även möjlighet att lägga till, dra ifrån och revidera de antagna miljömålen.

Nuläge avseende etappmålen

I beredningsarbetet för att ta fram förslaget till miljömålen togs en mängd underlagsmaterial fram och det finns ett stort dataunderlag som utgör grunden till de olika målförslagen.

Miljömålsdokumentet kommer därför att kompletteras med en bilaga där nuläget för olika etappmål översiktligt beskrivs. Detta är särskilt väsentligt för de etappmål som har målsättningar uttryckt i antal, värde eller procent.

För ett antal av etappmålen, saknas det fullständiga data för att beskriva nuläget. För dessa mål är arbetet med att kartlägga nuläget en viktig del av miljömålsarbetet. Därför är målsättningarna uttryckta så att nuläget ska öka eller förbättras med en viss procentnivå till ett visst årtal. Detta gäller exempelvis etappmål 4.3 ”Minskad påverkan från båtlivet” och 5.5 ”God ljudmiljö” samt etappmålen under mål 6 ”Ett rikt växt- och djurliv”.

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*